

FOR 1989-04-14 nr 335: Forskrift om stillaser, stiger og arbeid på tak m.m.

DATO:	FOR-1989-04-14-335
DEPARTEMENT:	AD (Arbeidsdepartementet)
AVD/DIR:	Dir. for arbeidstilsynet
PUBLISERT:	I 1989 350 (summarisk - fulltekst i basen)
IKRAFTTREDELSE:	1990-01-01, 1990-07-01, 1995-01-01
SIST-ENDRET:	FOR-2004-09-13-1311
ENDRER:	
GJELDER FOR:	Norge
HJEMMEL:	LOV-1977-02-04-4-§8 , LOV-1977-02-04-4-§9 , LOV-1977-02-04-4-§12 , LOV-1977-02-04-4-§14 , LOV-1977-02-04-4-§17 , FOR-1982-06-04-959 jf LOV-2005-06-17-62-§20-2
SYS-KODE:	C10, D02
NÆRINGSKODE:	93501
KORTTITTEL:	Forskrift om stillaser, stiger m.m.

INNHold

Forskrift om stillaser, stiger og arbeid på tak m.m.

Kapittel I Virkeområde

§ 1. Virkeområde

Kapittel II Alminnelige bestemmelser

§ 2. Målsetting

§ 3. Vernetiltak

§ 4. (Opphevet ved forskrift 6 juli 2004 nr. 1107, i kraft 19 juli 2004.) ...

§ 5. Planlegging

§ 6. Typegodkjenning godkjenning

§ 7. Merking

§ 8. Monteringsveiledning

§ 9 § 15. (Opphevet ved forskrift 6 juli 2004 nr. 1107, i kraft 19 juli 2004.) ...

§ 16. Skilting

Kapittel III Tekniske krav

§ 17. Generelt

§ 18. Belastningsklasser

§ 19. Dimensjoneringsgrunnlag toleranser

§ 20. Materialer

§ 21. Atkomst

§ 22. Rekkverk og skjermer

§ 23. Tilpasning

§ 24. Ytre kledning, oppvarming og lysning

§ 25. Håndtering

§ 26. Transportåpninger

§ 27 § 29. (Opphevet ved forskrift 6 juli 2004 nr. 1107, i kraft 19 juli 2004.) ...

- § 30 Avstivning
- § 31. (Opphevet ved forskrift 13 sep 2004 nr. 1311.) ...
- § 32. Festemidler

Kapittel IV. Stillaskonstruksjoner

- § 33. Trestillas
- § 34. Rø og kopleingstillas
- § 35. Systemstillas
- § 36. Knektestillas
- § 37. Rullestillas
- § 38. Bukkestillas
- § 39. Utkragende og hengende stillas

Kapittel V.

§ 40. (§ 40 § 52 opphevet ved forskrift 26 juni 1998 nr. 608. Paragrafene gjaldt dog for Svalbard frem til 1 jan 2003, jf. forskrift ...

Kapittel VI. Stiger og arbeidsbukker

- § 53. Krav til materialer
- § 54. Stigens trinn og vanger
- § 55. Vinkler
- § 56. (Opphevet ved forskrift 6 juli 2004 nr. 1107, i kraft 19 juli 2004.) ...
- § 57. (Opphevet ved forskrift 6 juli 2004 nr. 1107, i kraft 19 juli 2004.) ...
- § 58. Arbeidsbukker

Kapittel VII. Konstruksjoner under oppføring

- § 59. Åpninger, tildekking eller rekkverk
- § 60. Avsatser og åpninger m.v.
- § 61. Arbeid i høyden
- § 62. Skjermer avsperring
- § 63. Belastning av takkonstruksjoner

Kapittel VIII. Arbeid på ferdige konstruksjoner, tak m.m.

- § 64. Atkomst til tak
- § 65. Feste av sikkerhetstau
- § 66. Stillasavslutning mot tak
- § 67. Arbeid på tak
- § 68. Overlys

Kapittel IX. Dispensasjon, Straffansvar, Ikrafttredelse

- § 69. Dispensasjon
- § 70. Straffansvar
- § 71. Ikrafttredelse

Forskrift om stillaser, stiger og arbeid på tak m.m.

Direktoratet for arbeidstilsynet har 14. april 1989 med hjemmel i lov av 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø § 8 nr. 4, § 9 nr. 2, § 12 nr. 5, § 14 tredje ledd og § 17 nr. 4 fastsatt forskrifter om stillaser, stiger og arbeid på tak m.m. Endret 26 juni 1998 nr. 608, 14 nov 2002 nr. 1381, 6 juli 2004 nr. 1107, 13 sep 2004 nr. 1311

Kapittel I Virkeområde

§ 1. Virkeområde

Forskriftene omfatter stillaser, stiger og konstruksjoner på tak og fasader som skal brukes eller ventelig vil bli brukt i virksomhet som går inn under arbeidsmiljøloven. Forskriftene gjelder for virksomhet som går inn under arbeidsmiljøloven, når de utfører arbeid som kan medføre fall til lavere nivå.

Kapittel II Alminnelige bestemmelser

§ 2. Målsetting

Målet med forskriftene er å sikre arbeidstakere mot fall og fallende gjenstander ved arbeid på fasader, tak og andre konstruksjoner.

§ 3. Vernetiltak

På steder som ellers er vanskelig tilgjengelige, skal det sørges for stillas, arbeidsplattform eller stige som gjør det mulig å komme til og å utføre arbeid på stedet på en forsvarlig måte.

Når det arbeides på tak eller andre konstruksjoner der det er fare for fall, skal arbeidsstedet sikres.

§ 4. (Opphevet ved forskrift 6 juli 2004 nr. 1107, i kraft 19 juli 2004.)

§ 5. Planlegging

Arbeid som krever bruk av stillaser, takbruer o.l., skal planlegges slik at oppsetting av og senere arbeid på innretningen, kan foregå i samsvar med forskriftene.

§ 6. Typegodkjenning - godkjenning

Stillaser, stiger og konstruksjoner på tak og fasader (jf. § 65) med tilhørende bærende komponenter, som produseres for salg i et større antall enn ti, skal være typegodkjent av Direktoratet for arbeidstilsynet. Kontroll og prøve for typegodkjenning skal skje ved virksomhet som er godkjent av Direktoratet for arbeidstilsynet. Produsent eller leverandør skal sørge for typegodkjenningen.

Kravet om typegodkjenning gjelder ikke stålrør til rør- og kopligngstillas.

0 Endret ved forskrift 14 nov 2002 nr. 1381 (i kraft 1 jan 2003).

§ 7. Merking

Typegodkjente, bærende komponenter skal være varig merket med produsentens navn eller dennes registrerte varemerke og ha et identifikasjonsmerke som skal være en kombinasjon av tall og bokstaver.

§ 8. Monteringsveiledning

Produsent eller leverandør av stillas, stige og konstruksjoner på tak og fasader (jf. § 65) skal sørge for monteringsveiledning med illustrasjoner. Produsent, selger, utleier eller utlåner skal sørge for at monteringsveiledning er tilgjengelig for stillasbyggeren eller montøren. Den skal på lett forståelig norsk gi informasjon om belastningsklasse, fundamentering, oppstilling, bruk, tilsyn, nedtaking, vedlikehold, reparasjon og kassasjonskriterier.

Produsent skal beregne alle komponentene til systemstillas for en bestemt belastningsklasse etter § 18. Monteringsveiledningen skal angi hvorledes de forskjellige komponenter skal settes sammen, avstives og forankres.

Når et stillassystem kan monteres på flere måter, slik at det kan dekke forskjellige belastningsklasser, skal dette gå klart fram av monteringsveiledningen.

Produsent eller leverandør av systemstillas skal i monteringsveiledningen beskrive hvordan dette kan monteres til utkragende eller hengende stillas.

Monteringsveiledningen for stillas skal beskrive hvorledes bruk av ballast, bardunering e.l. skal gjennomføres for at stabiliteten skal være tilfredsstillende.

§ 9 - § 15. (Opphevet ved forskrift 6 juli 2004 nr. 1107, i kraft 19 juli 2004.)

§ 16. Skilting

Stiger skal være merket i overensstemmelse med NS 8070 av oktober 1986.

0 Endret ved forskrift 6 juli 2004 nr. 1107 (i kraft 19 juli 2004).

Kapittel III Tekniske krav

§ 17. Generelt

Stillas skal ha nødvendig styrke og stabilitet for høyeste tillatte belastning. Stillasdelene skal være hensiktsmessig for montering, bruk, demontering og lagring. Ingen del av stillaset skal kunne løsne utilsiktet under bruk.

§ 18. Belastningsklasser

Stillas skal klassifiseres i seks klasser i henhold til tabellen nedenfor:

Klasse	Jevnt fordelt belastning kN/m ² (kg/m ²)	Konsentrert	Last av én person på	Last på delareal	
		last på areal 500 mm x 500 mm	areal 200 mm x 200 mm kN (kg)	kN/m ² (kg/m ²)	Delareal m ²
1	0,75 (75)	1,50 (150)	1,0 (100)	Ikke tillatt	
2	1,50 (150)	1,50 (150)	1,0 (100)	Ikke tillatt	
3	2,00 (200)	1,50 (150)	1,0 (100)	Ikke tillatt	
4	3,00 (300)	3,00 (300)	1,0 (100)	5,00 (500)	0,4 A
5	4,50 (450)	3,00 (300)	1,0 (100)	7,50 (750)	0,4 A
6	6,00 (600)	3,00 (300)	1,0 (100)	10,00 (1000)	0,5 A

A = arealet mellom to spirepar.

§ 19. Dimensjoneringsgrunnlag - toleranser

Stillas skal beregnes etter verdier som er angitt under relevant stillasklasse i § 18. (For trestillas, se § 33.) Konsentrert last på 500 mm x 500 mm og personlast på 200 mm x 200 mm skal plasseres på ugunstigste måte mellom spirene. Dersom gulvet har en uavhengig komponent som er mindre enn 500 mm bred, skal lasten reduseres forholdsvis, men aldri til en lavere verdi enn 1,50 kN (150 kg). Gulv skal beregnes for laster i klasse 2 eller høyere.

Beregningene og toleransene skal følge norske standarder NS 3470 (nov. 1979,) NS 3471 (okt. 1973) og NS 3472 (juni 1984) eller andre likeverdige standarder.

Ved beregning av vindkrefter påvirker et stillas brukes NS 3479 februar. 1981). Det brukes netto areal med relevant formfaktor. Udekket stillas med forankringer som ventes å bli stående i høyst 2 år, skal beregnes med formfaktor på 0,65 for trykk (beregnet på netto flate) på tvers av vegg og på langs av vegg. For sugekrefter på udekket stillas som står mot en vegg, kan det tilsvarende regnes med en formfaktor på 0,3. De ytterste spirepar ved hjørne og forankring av disse skal beregnes med en formfaktor på 2,0.

For dekket stillas brukes totalt areal på tvers av vegg og på langs av vegg med formfaktor 0,5 for trykk og 0,25 for sug. For dekket stillas skal de ytterste spirepar ved hjørne og forankring av disse beregnes med en formfaktor på 1,0.

Forankringene skal dimensjoneres etter vindkrefter, både på langs og på tvers av stillaset.

Dynamiske krefter løfteanordninger og arbeidsmaskiner m.v. kompenseres for ved å gi de maksimale statiske belastninger fra disse et tillegg på 50 % av maksimal løfteevne.

Rekkverk skal dimensjoneres for punktlast på 0,3 kN (30 kg) som ikke skal gi større elastisk formforandring enn 35 mm og en punktlast på 1,25 kN (125 kg) som ikke skal gi brudd eller varig deformasjon større enn 200 mm. Lastene skal kunne påføres i ugunstigste retning. Lastene er prøvelaster og skal således ikke korrigeres med sikkerhetskoeffisienter.

§ 20. Materialer

Trematerialer til stillas skal tilfredssette NS 3080 kvalitetskrav til trelast (klasse T 18) og NS 3079 Trelastdimensjoner (nov. 1980). Stålkvaliteten skal være minst St37-2. Stillasrør skal tilfredssette kravene i europeisk standard EN 39 (mars 1977). Kvaliteten på aluminium til stillas skal tilfredssette kravene i NS 17305. Rør av stål og aluminium som brukes til bærende deler av stillas skal ha tilstrekkelig tykke vegger.

§ 21. Atkomst

For rullestillas skal atkomsten være bygget som en del av konstruksjonen for øvrig.

0 Endret ved forskrifter 6 juli 2004 nr. 1107 (i kraft 19 juli 2004), 13 sep 2004 nr. 1311.

§ 22. Rekkverk og skjermer

Stillasgulv eller trapp som ligger høyere enn 2,0 m over underlaget, skal alltid ha rekkverk. Foreligger det spesielle faremomenter ved fall av person eller gjenstand fra stillasgulv, skal stillaset eller atkomsten ha rekkverk, også ved lavere høyder.

Åpninger større enn 1 m mellom vegg og stillasgulv høyere enn 2,0 m skal sikres med rekkverk.

Rekkverk skal bestå av håndlist og fotlist. Fotlist kan sløyfes der det er åpenbart at ikke personer vil komme til å oppholde seg nedenunder. Håndlist skal ha overkant 1,0 m +- 00,1 m over gulv. Fotlist skal være minst 0,15 m høy og ligge an mot gulv. Knelist skal plasseres midt mellom håndlist og fotlist. Der ikke fotlist er tilstrekkelig til å hindre gjenstander å falle ned, skal rekkverket dekkes med nett e.l. eller det skal settes opp skjermer. Der dette er gjort kan fotlist sløyfes.

For trestillas med øverste gullinde mindre enn 8 meter over underlaget kan det brukes fotlist med 0,10 m høyde.

Når det er nødvendig med høyere rekkverk enn 1,1 m, skal det være flere knelister.

§ 23. Tilpasning

Stillas skal kunne tilpasses de forskjellige konstruksjoner der det er forutsatt brukt, slik at det ikke oppstår unødige åpninger i arbeidsgulvet eller i rekkverket som kan medføre fare.

§ 24. Ytre kledning, oppvarming, belysning

Stillas utendørs bruk og langvarig arbeid skal kunne dekkes med presenning e.l. Det skal konstrueres slik at det er lett å montere varme- og lyskilder.

Når det brukes dekkede stillas, skal ikke hindrende materialer brukes hvis en brann vil kunne sperre rømningsveiene.

§ 25. Håndtering

Stillasdeler skal være slik utformet at de ikke påfører arbeidstakeren uheldige fysiske belastninger under håndtering.

§ 26. Transportåpninger

Materiell og utstyr skal normalt kunne føres gjennom eller inn på stillaset uten at viktige konstruksjonsdeler må flyttes eller demonteres.

§ 27 - § 29. (Opphevet ved forskrift 6 juli 2004 nr. 1107, i kraft 19 juli 2004.)

§ 30. Avstivning

Ved maksimal belastning av spire med flate eller tilsvarende, skal vinkelendring som oppstår i forbindelsen ikke overstige 3° fra den ideelle retning.

0 Endret ved forskrift 6 juli 2004 nr. 1107 (i kraft 19 juli 2004).

§ 31. (Opphevet ved forskrift 13 sep 2004 nr. 1311.)

§ 32. Festemidler

Festemidler for forankringene skal være egnet til å brukes til det materiale støttekonstruksjonen er gjort av.

Kapittel IV. Stillaskonstruksjoner

§ 33. Trestillas

Trestillas skal bygges av materialer som tilfredsstillende kravene i § 20. Materialene skal være umalte og ikke skadet av tidligere bruk.

Trestillaser med høyere enn 8 m over underlaget eller i belastningsklasse 3 og høyere klasser skal beregnes i samsvar med reglene i NS 3470 (nov. 1979) og §§ 19 og 20. Beregningene skal kunne dokumenteres.

§ 34. Rør- og kopleingstillas

Materialene til rør- og kopleingstillas skal tilfredsstillende kravene i § 20.

Rør skal ikke ha større grater, rustangrep eller deformasjoner. Endene skal være kuttet i rett vinkel. Koplingene med tilhørende skruer skal være uten skader. Mutrene skal løpe lett i gjengene.

Skjøter på spirer, bjelkegravstivninger skal kunne overføre de trykk- og strekkpåkjenninger stillaset er beregnet for. Koplinger skal monteres slik at styrken blir best mulig.

Rørkoplingstillas skal beregnes etter bestemmelsene i §§ 19 og 20.

§ 35. Systemstillas

Materialer til systemstillas skal tilfredsstille kravene i § 20. Komponentene skal ikke ha større grater, rustangrep eller deformasjoner.

Komponentene til systemstillas skal mulig være konstruert slik at de ikke kan settes sammen feil.

Alle sammenkoplinger skal være lukt bruk slik at de ikke utilsiktet kan løsne.

Sammenkoplingssystemene skal være konstruert med så romslige toleranser og utført så robust at ikke små grater, skjevheter o.l., som ellers er uten betydning, gjør det vanskelig å sette sammen komponentene.

§ 36. Knekestillas

Stillaskneker av stål eller aluminium skal være sveiset sammen av kyndig sveiser, eller de skal være forsvarlig boltet sammen.

Stillas er montert på kneker som er boltet til ører (lugger), braketter, e.l. på en stålkonstruksjon, skal disse være sveiset fast av kyndig sveiser eller de skal være forsvarlig boltet fast. Ørene skal sveises på begge sider. Boltene skal være lange nok til hele mutteren og låseskive.

Kneker som monteres på stenderetrevirke må ikke monteres høyere enn 5 m. Stenderne skal tilfredsstille kravene i § 20, og være uten skjøter. I forbindelse med kneker skal stender av trevirke ha dimensjoner på minst 100 x 100 mm. Stenderne skal stives forsvarlig mot utknekking.

§ 37. Rullestillas

Rullestillas skal være konstruert og utført slik at det er tilstrekkelig stabilt under flytting og bruk.

Stillas på gummi hjul skal være slik konstruert at det ikke velter om et eller flere av hjulene punkterer.

Rullestillas skal regnes for å tåle en horisontal kraft på øverste gulv på 0,3 kN (30 kg) med sikkerhet på 1,5 mot velting. Rullestillas med større lengde enn 4,0 meter skal tilsvarende tåle 2 x 0,3 kN (2 x 30 kg) horisontal kraft på øverste gulv. Dersom stillaset ikke er stabilt med denne kraften påført, skal det treffes spesielle tiltak som bruk av ballast, bardunering eller forankring.

0 Endret ved forskrift 6 juli 2004 nr. 1107 (i kraft 19 juli 2004).

§ 38. Bukkestillas

Gulvet på bukkestillas skal være maksimum 2,0 meter over underlaget.

Forholdet mellom høyde og minstestredde på hver bukk skal være maksimum 3:1, ellers må bukkene avstives innbyrdes. Bukkene skal settes på fast underlag slik at de står stødig.

§ 39. *Utkragende og hengende stillas*

Dersom dette ikke er omhandlet i monteringsveiledningen, skal utkragende og hengende stillas beregnes før de settes opp, selv om det brukes typegodkjente komponenter. I beregningene skal brukes spesifikasjoner om materialer og innfestingsdetaljer som skal dokumenteres sammen med beregningene. Disse beregningene skal være tilgjengelig for Arbeidstilsynet.

Utkragende stillas bygget på utliggerbjelker skal være sikret ved at utliggerbjelkene er forsvarlig stemplet, boltet eller surret fast. Det kan også brukes motvekt som skal dimensjoneres eller maksimal vekt av stillaset og nyttelast med en sikkerhet på 2,5 mot velting. Motvekter skal festes forsvarlig til bjelkene.

Kapittel V.

(Kapitlet opphevet ved forskrift 26 juni 1998 nr. 608. Gjaldt dog for Svalbard frem til 1 jan 2003, jf. forskrift 14 nov 2002 nr. 1381).

§ 40. (§ 40 - § 52 opphevet ved forskrift 26 juni 1998 nr. 608. Paragrafene gjaldt dog for Svalbard frem til 1 jan 2003, jf. forskrift 14 nov 2002 nr. 1381).

Kapittel VI. Stiger og arbeidsbukker

§ 53. *Krav til materialer*

Materialer for stiger og arbeidsbukker skal være i overensstemmelse med NS 8070 (okt. 1986).

§ 54. *Stigens trinn og vanger*

En stiges vanger og trinn skal måles og prøves etter NS 8070 (okt. 1986) og NS 8071 (okt. 1986). Trinnavstand på en vanlig stige skal være mellom 250 mm og 300 mm og på en trappestige mellom 230 mm og 300 mm. Trinnavstanden skal være lik over hele stigen. Innvendig bredde mellom vangene på en stige skal være minimum 300 mm. Utvendig bredde over vangene ved nedre ende skal være minimum 400 mm.

§ 55. *Vinkler*

En anliggende stige som ikke er festet i toppen skal under bruk ha en vinkel med horisontalplanet som ikke er mindre enn 65° og ikke større enn 75°. Frittstående stiger skal være utført etter NS 8070 (okt. 1986).

§ 56. (Opphevet ved forskrift 6 juli 2004 nr. 1107, i kraft 19 juli 2004.)

§ 57. (Opphevet ved forskrift 6 juli 2004 nr. 1107, i kraft 19 juli 2004.)

§ 58. *Arbeidsbukker*

Arbeidsbukker skal beregnes for punktlast på 3,5 kN (350 kg) på 200 x 200 mm. Punktlasten skal ved beregning av styrke og stabilitet plasseres på ugunstigste sted og virke vertikalt. Arbeidsbukkene skal være maksimum 1,25 m høye og ha trappetrinn som atkomst.

Kapittel VII. Konstruksjoner under oppførelse

§ 59. Åpninger, tildekking eller rekkverk

Når det utføres arbeid på gulv eller tak, skal åpninger være forsvarlig tildekket eller sikret med rekkverk, jf. §§ 19 og 22.

§ 60. Avsatser, åpninger m.v.

Avsatser, åpninger og vegg med lavere brystning enn 1,0 m, og etasjedekker, uten stillas utenfor, skal sikres med rekkverk, jf. §§ 19 og 22, når høyden er større enn 2 m til neste dekke eller underlaget.

§ 61. Arbeid i høyden

På konstruksjoner der arbeidet medfører fare for personskade ved fall på mer enn 2 m til lavere nivå, skal det der det er praktisk mulig, settes opp gangbane og rekkverk eller det skal treffes andre vernetiltak.

§ 62. Skjermer - avsperring

Inngang til bygging eller andre konstruksjoner med større høyde enn 6 m skal være beskyttet av skjerm eller være forsvarlig avsperrret. Det samme gjelder områder nær vegg der arbeidstakere regelmessig oppholder seg.

§ 63. Belastning av takkonstruksjoner

Papp, takplater, takstein, materialer og maskiner som løfteinnretninger m.v. skal fordeles og brukes slik at takkonstruksjonen ikke overbelastes. Ved konstruksjoner der hele eller deler av taket er dekket med materialer som er for svake til å trå på, skal spesielle tiltak iverksettes, f.eks. merking, avsperring, spesielle gangbaner m.v.

Kapittel VIII. Arbeid på ferdige konstruksjoner, tak m.m.

§ 64. Atkomst til tak

Før det settes i gang arbeid på bygning og annen ferdig konstruksjon, skal det sørges for sikker atkomst til tak og toppdekke. Atkomsten skal fortrinnsvis skje gjennom dør eller luke.

Tilsvarende på bygning der stighøyden er mer enn 5,0 m, skal det være montert stigefeste for at løs stige skal kunne brukes som atkomst. Stigen skal være så lang at den rekker 1,0 m over taket.

§ 65. Feste av sikkerhetstau

Når det er påkrevd å bruke sikkerhetsbelte med tau ved rutine- og vedlikeholdsarbeid, skal det sørges for beslag for feste av tauet over de delene av taket der tauet ikke kan festes i takbru, takstige, plattform eller annen tilstrekkelig solid konstruksjon. Festepunktene for sikkerhetstau skal være jevnt fordelt i hele takets lengde.

§ 66. Stillasavslutning mot tak

Når stillas avsluttes mot tak eller kanten av andre konstruksjoner, skal det tas hensyn til hva det skal brukes til, slik at de som skal arbeide fra stillaset eller bruke det som atkomst ikke blir utsatt for uheldige belastninger. Rekkverket på stillaset skal ha forsvarlig høyde som tilpasses

takets helling og høyde over stillaset. Rekkverk skal utstyres med netting e.l. for å hindre at gjenstander faller ned.

§ 67. *Arbeid på tak*

Ved arbeid på tak og toppdekker skal settes opp rekkverk, med mindre det er sikret ved stillas eller når arbeidet er kortvarig. Rekkverket skal være minst 1,0 m høyt og utstyres med håndlist, knelest og fotlist, jf. § 22. Der forholdene gjør det nødvendig, f.eks. ved gesimsen av skrått tak, skal rekkverket være mer enn 1,1 m høyt og utstyrt med to knelester i tillegg til håndlist og fotlist.

§ 68. *Overlys*

Dersom bygningen er utstyrt med takvindu e.l. for overlys, skal dette sikres på en slik måte at det ikke er mulig å snuble i eller trå gjennom vinduet.

Kapittel IX. Dispensasjon, Straffansvar, Ikrafttredelse

§ 69. *Dispensasjon*

Arbeidstilsynet kan gi dispensasjon fra disse forskriftene når det finnes vernemessig forsvarlig.

§ 70. *Straffansvar*

Overtredelse av forskriftens straffbart, jf. arbeidsmiljølovens kap. XIV.

§ 71. *Ikrafttredelse*

Forskriftene er i kraft 1. januar 1990 med unntak av §§ 6 og 7 og hele kapittel V, som trer i kraft 1. juli 1990 og §§ 11, 12 og 13, som trer i kraft 1. januar 1995.

Samtidig oppheves vernetilfaktsatt av Kommunal- og arbeidsdepartementet 12. juni 1969 - Forskrifter om hengestillaser, forskrifter om stillaser m.v. fastsatt av Direktoratet for arbeidstilsynet.